

GREENPEACE

uman^otera

Ljubljana, 4. oktobra 2013

Sporočilo Medvladnega panela za podnebne spremembe je jasno: Pravi čas za ukrepanje je zdaj!

Spoštovani predsednica vlade, ministri in ministrice, poslanke in poslanci,

Pred tednom dni je Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) objavil najbolj zaskrbljujoče ugotovitve o podnebnih spremembah do sedajⁱ. Sporočilo znanosti je jasno – podnebne spremembe so dejstvo, dogajajo se tukaj in zdaj, povzročajo jih človek, posledice so hujše od pričakovanih in se bodo ob nadaljevanju naraščanja izpustov toplogrednih plinov v ozračje le še stopnjevale. Za preprečitev katastrofalnih posledic je nujno znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prehod v nizkoogljično družbo v naslednjih nekaj letih.

Posledicam podnebnih sprememb ne bo ubežala nobena država. Za Slovenijo so napovedi še posebej skrb zbujačoⁱⁱ: vroče, požarno in sušno bo, trpelo bo kmetijstvo in zdravje ljudi. Z drugimi besedami: manj bo (kakovostne) hrane, več bo bolezni.

Ko je v času priprav na podnebno konferenco v Kopenhavnu leta 2009 civilna družba s kampanjo Ukrepaj zdaj! zahtevala takojšnje ukrepanje v boju proti podnebnim spremembam, so se slovenski odločevalci odzvali – v Državnem zboru je bila sprejeta Deklaracija DZ o aktivni vlogi Slovenije pri oblikovanju nove svetovne politike do podnebnih sprememb, prizadevanja civilne družbe in javnosti je podprl takratni predsednik vlade, zdaj že nekdanja Služba Vlade RS za podnebne spremembe pa je pripravila osnutek zakona o podnebnih spremembah in dolgoročne podnebne strategije za Slovenijo.

In danes? V zadnjih letih je vladna podnebna politika krepko nazadovala. S padcem vlade konec leta 2011 je z agende padel tudi boj proti podnebnim spremembam. In to kljub temu, da nujnost ukrepanja še nikoli ni bila tako jasna. Slovenija bi lahko bila zaradi svojih naravnih in družbenih danosti drugim državam zgled prehoda v nizkoogljično družbo, namesto da čakamo na poteze in prisilo iz tujine.

Pobudo in vodilno vlogo v boju proti podnebnim spremembam mora prevzeti politika.

Vlada in Državni zbor imata dolžnost in odgovornost poskrbeti za trajnostno energetske strategijo, trajnostno mobilnost, celovito upravljanje z vodnimi viri, prilagajanje v kmetijstvu in prostorskem načrtovanju ter še kaj. Kako?

Od vlade in parlamenta pričakujemo:

- **Slovenija naj zaostri svoje cilje zmanjšanja emisij do leta 2020:** Trenutni cilj zmanjšanja emisij do leta 2020 za Slovenijo temelji na premalo ambicioznem cilju EU. Medtem ko se je EU večkrat zavezala k omejitvi zvišanja temperature pod 2 °C, pa sprejete politike EU pomenijo zgolj polovično (50 %) možnost prehoda tega varnega praga.ⁱⁱⁱ
- **Sklic izredne seje v Državnem zboru, na kateri bodo prisotni vsi ministri s predsednico Vlade na čelu, kjer boste med drugim prisluhnili priporočilom znanstvene, gospodarske, civilno-družbene sfere na temo blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe.** Pripravijo se naj sklepi, ki bodo zagotovili politični konsenz in kontinuiteto pri izvajanju potrebnih ukrepov.
- **Vlada naj v najkrajšem možnem času pripravi in Državni zbor sprejme podnebno strategijo za Slovenijo, ki bo vsebovala tudi strategijo prilagajanja.** S to strategijo naj se uskladijo vse sektorske politike.
- **V okviru sanacije javnih financ naj se ukinejo vse subvencije, ki spodbujajo uporabo fosilnih goriv in izvede naj se celovita zelena davčna reforma.** Poročilo »Zelena proračunska reforma 2013: odzivanje na krizo s trajnostno vizijo«^{iv} navaja potencial v proračunu RS in uspešne primere iz tujine.
- **Ponovno naj se vzpostavi Služba Vlade RS za podnebje, ki bo delovala resnično horizontalno in proaktivno.** Umestitev na MKO se je izkazala kot neprimerna in neučinkovita.
- **Slovenija naj se ponovno pridruži državam EU, ki podpirajo napredno podnebno politiko v procesu oblikovanja ciljev za leto 2030.** V dogovorih v okviru EU za leto 2030 naj Slovenija podpre med seboj usklajene, ambiciozne in zavezujoče cilje^v za energetske prihranke, obnovljive vire ter zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.
- **Slovenija naj zagotovi pravični delež svojih sredstev za podnebne ukrepe v državah v razvoju.** Posledice podnebnih sprememb so najbolj izrazite prav v revnih državah (predvsem v podsaharski Afriki), ki k pretiranim izpustom toplogrednih plinov niso prispevale skoraj nič.

Znanje in rešitve za prehod v nizkoogljično družbo so nam že danes na voljo. V energetiki so obnovljivi viri energije že dosegli preboj in marsikje postajajo konkurenčnejši od fosilnih virov ter jedrske energije. Trajnostna mobilnost ni mit, temveč realnost v številnih mestih in državah, da o ukrepih za prilagajanje tako na področju kmetijstva, upravljanja z vodami in prostorskega načrtovanja ne govorimo. Vse to smo vladi že predlagali lansko leto s Planom B za Slovenijo 4.0^{vi} in Pobudo za zeleni razvojni preboj. Dobre prakse pri zmanjševanju izpustov CO₂^{vii} tudi dokazujejo, da imajo ukrepi za varovanje podnebja vrsto gospodarskih in družbenih pozitivnih učinkov. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi z zelenim prebojem do leta 2030 lahko ustvarili kar 50.000–60.000 novih delovnih mest.

Če bomo ukrepali zdaj, imamo še vedno vse možnosti, da globalno segrevanje omejimo na za človeško civilizacijo sprejemljivo raven. Znanstveniki namreč svarijo, da morajo emisije doseči svoj vrh najkasneje do leta 2020 in nato s pospešenim tempom pričeti padati proti ničelni stopnji.

S temi predlogi izkoristili naše naravne danosti za nastajanje novih zelenih delovnih mest, povečali konkurenčnost gospodarstva in izboljšali zdravje ljudi. Sprejmite jih, in s tem predvsem izpolnite svojo odgovornost do naših otrok in prihodnjih generacij.

S spoštovanjem,

Živa Gobbo
predsednica
Focus, društvo za
sonaraven razvoj

mag. Nina Štros
Vodja Greenpeace v Sloveniji

Vida Ogorelec,
direktorica
Umanotera, Slovenska
fundacija za trajnostni
razvoj

ⁱ [GP briefing o IPCC](#) in [priloga](#)

ⁱⁱ **Že danes se Slovenija segreva dvakrat hitreje od preostanka sveta.** Poročilo IPCC napoveduje dvig najvišjih dnevni temperatur za 5 -8 °C, 10 – 20 % zmanjšanje padavin med decembrom in februarjem na srednji rok (2046 – 2065), dolgoročno (2081 – 2100) pa 20 – 50 % zmanjšanje v enakem časovnem obdobju. Na splošno se bodo padavine na letni ravni pri nas zmanjšale, daljša bodo obdobja brez padavin. Posledično bo več suš, ki bodo obenem tudi hujše, in problemov z vodo, kar bo negativno vplivalo na kmetijstvo in zdravje ljudi. Kmetijskih pridelkov bo za 15 – 20 % manj. Če se ozračje segreje za 1,8 °C, se za južno Evropo in območje Mediterana napoveduje izginotje 60 – 80 % trenutno živečih vrst. Več bo tudi požarov v naravi. Vir: Poročilo IPCC: Climate Change 2013: The Physical Science Basis, Annex I - Atlas of Global and Regional Climate Projections

ⁱⁱⁱ EU politike tvegajo bliskovite podnebne spremembe z enako verjetnostjo, kot jo predstavlja met kovanca. **Naše možnosti je zato nujno treba izboljšati.** Slovenija si mora prizadevati, da bo EU zaostрила svoj cilj zmanjšanja emisij do leta 2020 na vsaj 30 % glede na leto 1990 z domačimi ukrepi, skladno s tem pa je treba zaostriti tudi cilj za Slovenijo. Operativni program zmanjševanja emisij TGP do leta 2020, ki je trenutno v pripravi, mora ta novi, ustrežnejši cilj vsebovati in predvideti ukrepe za njegovo dosego. Resen pristop k naslavljanju podnebnih sprememb tudi ne dopušča nadaljnega kurjenja premoga – investicije, ki so v teku, ter investicije, ki se načrtujejo za izrabo premoga, je treba ustaviti. Potrebni pa je več investicij v zmanjšanje rabe energije in povečanje rabe vetrne, solarne in druge obnovljive energije.

^{iv} [Zelena proračunska reforma 2013: odzivanje na krizo s trajnostno vizijo](#)

^v Cilji za leto 2030 morajo biti skladni s potjo, ki omogoča 95 % zmanjšanje emisij do leta 2050, ob zagotavljanju, da k tem politikam posamezne države članice prispevajo v skladu s svojimi zmožnostmi. Cilji za leto 2030 morajo odražati dosegljiv ter nujno potreben napredek pri spopadanju s podnebno krizo. Takšni cilji so: 45 % delež obnovljivih virov energije, 55 % znižanje emisij toplogrednih plinov glede na leto 1990 ter 40 % izboljšanje energetske učinkovitosti.

^{vi} [Plan B za Slovenijo 4.0](#)

^{vii} V okviru projekta [Slovenija znižuje CO2](#): dobre prakse je bilo v letih 2012-13 evidentiranih 30 dobrih praks v Sloveniji